

ПУТЕВИМА РЕЧИ

Зборник радова у част Даринки Гортан Премк

Издавач:

Филолошки факултет Универзитета у Београду
Катедра за српски језик са јужнословенским језицима

За издавача:

Проф. др Љиљана Марковић

Уредник:

Рајна Драгићевић

Рецензенти:

Академик Предраг Пипер

Проф. др Божо Ћорић

Проф. др Срето Танасић

Идејно решење корица:

Лепосава Кнежевић

Лектор и коректор:

Мср Весна Николић и аутори

Припрема и штампа:

Чигоја
Ш Т А М П А

office@cigoja.com

www.chigoja.co.rs

Тираж:

300

ISBN 978-86-6153-464-5

ПУТЕВИМА РЕЧИ

Зборник радова у част Даринки Гортан Премк

Уредник:

РАЈНА ДРАГИЋЕВИЋ

Београд
2017.

ПРОФ. ДР ДАРИНКА ГОРТАН ПРЕМК

САДРЖАЈ

Уредничка белешка.....	11
Биографија проф. др Даринке Гортан Премк.....	13
Марија С. Ђинђић	
Библиографија проф. др Даринке Гортан Премк.....	15

ДОПРИНОС ДАРИНКЕ ГОРТАН ПРЕМК СРПСКОЈ ЛИНГВИСТИЦИ

Рајна М. Драгићевић	
Лексиколошка истраживања Даринке Гортан Премк.....	41
Марина Љ. Спасојевић	
Допринос проф. др Даринке Гортан Премк српској лексикографији	53
Александра М. Марковић	
Граматичка истраживања Даринке Гортан Премк.....	73
Александар М. Милановић	
Даринка Гортан Премк као историчар језика	91

ЛЕКСИКОЛОГИЈА

Милорад М. Радовановић	
Градабилна vs неградабилна антонимија	109
Милорад П. Дешић	
Кроатизми у једнотомном рјечнику српског језика.....	121
Данко М. Шипка	
Лексички слојеви словенског културног идентитета	131
Jasmina Moskovljević Popović	
Prve reči i kako ih odrediti: teorijsko-metodološki problemi u proučavanju ranog leksičkog razvoja.....	143
Драгана Д. Вељковић Станковић	
Реификација човека у српском жаргону	157

Весна Р. Крајишник

Асоцијација у настави српског као страног језика..... 173

Мариана З. АлексићО галицизмима у савременом српском и бугарском језику
(семантичка анализа)..... 187**Елизабета М. Бандиловска**Примена на компоненцијално-семантичката
анализа врз материјал од македонскиот јазик
(во знак на благодарност и почит кон личноста
и делото на проф. Даринка Гортан Премк) ..... 199**СИНТАГМАТСКИ ЛЕКСИЧКИ ОДНОСИ,
ФРАЗЕОЛОГИЈА****Ольга И. Трофимкина**Библиеизми *юдоль плачевная* и *земля обетованная*
в русском и сербском литературных языках ..... 215**Стана С. Ристић**Правила спојивости у реализацији лексичког значења
и начин њиховог представљања у дескриптивним речницима ..... 223**Првослав Т. Радић**О фразеологизму „набити се у ћутинце”
(лингвокултуролошки приступ) ..... 231**Гордана Р. Штрбац**

Фразеологизми са значењем карактерних особина људи 245

Наташа С. ВуловићПринципи и методе лексикографске обраде фразеолошке грађе
у описном речнику савременог српског језика ..... 259**ЛЕКСИКОГРАФИЈА****Твртко Т. Прћић**

Какав нам специјализовани речник српског језика највише треба 275

Ивана В. Лазић Коњик

Ка речнику језика фолклора 297

Ђорђе Р. Оташевић

Класификација школских речника српског језика..... 314

Ненад Б. Ивановић

- Лексикографски поступак у *Огледу* Речника СКА (1944)
и Речнику САНУ (на примеру обраде полисемних речи)..... 325

СЕМАНТИЧКО-ДЕРИВАЦИОНА ИСТРАЖИВАЊА**Zuzanna V. Topolińska**

- Derywacja semantyczna 341

Вера М. Васић

- Семантичко-деривационом анализом до социокогнитивног концепта
(на примерима основних лексема лексичко-семантичке
групе 'особа' у српском језику)..... 345

Branko Đ. Tošović

- Derivacioni internet 375

Гордана Р. Штасни

- Суфиксална синонимија у српском језику 387

Dušan S. Vujović

- Glagoli kretanja pomoću prevoznog sredstva –
leksičko-semantičke i tvorbene karakteristike..... 399

Јасмина Н. Дражић

- Семантичко-деривационо гнездо лексеме *брат* и његове
културолошке импликације у *Српском рјечнику* Вука Ст. Караџића..... 415

Марија С. Ђинђић

- Семантичко-деривациони речник српскога језика – модел
за семантичко-деривациони речник турцизама у српском језику..... 427

Мирјана К. Илић

- Деривационо гнездо придева *бео* у српском језику 441

Неђо Г. Јошић

- Народни називи воћака у српском језику у свјетлости
важнијих творбених модела..... 461

СЕМАНТИКА, ПРАГМАТИКА**Милош М. Ковачевић**

- Стилски маркиране конструкције корекције у српском језику 477

Душка Б. Кликовац

- О употреби заменичких прилога за време *онда* и *тад(а)*..... 495

ДИЈАХРОНИЈСКА ИСТРАЖИВАЊА

Гордана М. Јовановић

- Бог је на прави начин сачинио наш словенски језик,
јер све што Бог сатвори добро је веома 519

Јасна Б. Влајић-Поповић

- Из историјата једног српског лингвистичког термина
(*позајмљеница* – једна *позајмица* која се не узима *позајмице*)..... 527

Марта Ж. Бјелетић

- Лексикографска обрада с.-х. глагола *kānati* 'stillare'
(полисемија или хомонимија?)..... 537

Милица Н. Радовић Тешић

- О *Лингвистичким састанцима* у Институту за српски језик САНУ
(од 24. 10. 1952. до 12. 5. 1958. године)..... 549

МОРФОЛОГИЈА, СИНТАКСА И ПРАВОПИС

Branka Z. Tafra

- Gramatička polisemija..... 563

Живојин С. Станојчић

- Један пример развојне дијалектике у тумачењу
језичких јединица у синтакси..... 577

Радоје Д. Симић, Јелена Р. Јовановић Симић

- О неким аспектима граматичког и физичког времена
у структури српског језика 583

Весна Ј. Ломпар

- Енклитички облик заменице *себе* у генитиву? 595

Миљивој Б. Алановић

- Пример лексикализације значења:
улога допунске реченице уз један тип именичког регенса 601

Ljudmil A. Spasov

- Interviews of three macedonian language speakers, two from
Boboshtica (Boboshticë) and one from Shestevo (Sidirochori)..... 615

Вељко Ж. Брборић

- О растављању речи на крају реда..... 629

Владан З. Јовановић

- О облицима компаратива у описним реченицима српског језика..... 639

Стана С. Ристић*

Институт за српски језик САНУ
Београд

ПРАВИЛА СПОЈИВОСТИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ЛЕКСИЧКОГ ЗНАЧЕЊА И НАЧИН ЊИХОВОГ ПРЕДСТАВЉАЊА У ДЕСКРИПТИВНИМ РЕЧНИЦИМА**

На примеру материјала из дескриптивног Речника САНУ у раду су представљени типови информација о правилима спојивости у реализацији лексичких значења, са циљем да се лексикографски поступци и метајезик традиционалне лексикографије упореде са поступцима руске системске лексикографије. Закључено је да правила системског описа у српској традиционалној лексикографији нису строго дефинисана као правила у руској системској лексикографији.

Кључне речи: правила спојивости, лексичко значење, традиционална српска лексикографија, системска руска лексикографија.

У раду су на примеру материјала из дескриптивног Речника САНУ (*Речник српскохрватског књижевног и народног језика САНУ*) представљени типови информација о правилима спојивости у реализацији лексичког значења, као и места тих информација у речничком чланку. У обради лексике српског језика у Речнику САНУ, на основу утврђених лексикографских поступака, информације о спојивости лексема, односно о ограничењу на лексичко-семантичку спојивост, дају се обично у виду глосе на крају дефиниције сваког појединачног значења лексеме, истим типом слова као и дефиниција. Ограничења на граматичку спојивост представљају се такође у виду глосе, али на почетку дефиниције сваког реализованог значења другим типом слова у односу на она у дефиницији,

---

* stana.ristic@isj.sanu.ac.rs

** Рад је израђен у оквиру пројекта 178009 *Лингвистичка истраживања савременог српског језика и израда Речника српскохрватског књижевног и народног језика САНУ*, који у целини финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

тако да се њоме истичу граматички услови под којима се реализује одређено значење лексеме, а у исто време се допуњавају информације о њеним граматичким особинама.¹

У даљем излагању на већем броју примера биће показано на који начин те информације у традиционалној лексикографији указују на међусобну повезаност значења лексичких јединица у спојевима. Истовремено је размотрено питање у којој мери се на основу тих информација могу установити правила спојивости у смислу савремене системске лексикографије и њених постулата у изради речника активног типа, постављених и разрађених у теоријском и лексикографском раду Ј. Д. Апријсјана.² У питању су правила која се могу испољавати на нивоу међусобног утицаја значења семантичких компонената, међусобног утицаја појединих значења лексема или међусобног утицаја значења лексичких јединица на нивоу пропозиције. Она се у теорији Ј. Д. Апријсјана издвајају као правила семантичког слагања, правила семантичке модификације и правила сфере деловања. Правила су успостављена на основу сазнања да је избор речи у спојевима мотивисан одређеном општом смисаоном компонентом у лексичком значењу лексема у споју. Постојање такве компоненте узима се као општи закон семантичког слагања (Апријсјан 2013: 479), на коме је засновано правило композиционалности у узајамном деловању значења лексема у спојевима. Овакво, нетривијално узајамно деловање значења, по Ј. Д. Апријсјану, успоставља се када се значења језичких јединица или компоненти обједињују у веће семантичке конфигурације и на одређени начин утичу једна на другу сужавајући се, одвајајући се, модификујући се или потчињавајући се, на основу чега се издвајају и одређују појединачна значења лексема, за разлику од тривијалног узајамног деловања значења, у коме не долази ни до каквих промена језичких јединица у спојевима, нпр.: *наша кућа*, *сеоско стадо* и слично (Апријсјан 2006: 110).

Када су у питању лексичко-семантичка спојивост и начини њеног представљања у Речнику САНУ, имају се у виду услови и правила спојивости на основу којих се одређују појединачна значења лексема, реализована у њиховој употреби, а промене у значењу одређују се у односу на основно, примарно значење, као и у односу на услове и правила у којима

¹ О лексикографским поступцима и лексикографском метајезику српске дескриптивне лексикографије, заснованим на традицији Београдске лексикографске школе, в. Ристић 2006 и 2009, а о формирању ове лексикографске школе и њеном развоју у периоду од два века в. Ристић 2014: 27–54.

² За речник активног типа занимљиви су случајеви ограничене, а не слободне спојивости, па су све могуће комбинације речи у спојевима одређиване на основу лексичких функција, од којих се, према Ј. Д. Апријсјану, касније одустало због инсистирања на идиоматичности таквих веза (Апријсјан 2013: 479).

се основно значење реализује. На тај начин се долази и до правила организовања полисемне структуре лексеме и њене хијерархијске уређености у смислу одређивања статуса примарних и секундарних значења, што је значајно за успостављање парадигматских и других системских односа у лексичком систему. Полазно становиште у традиционалној лексикографији засновано је на практичном искуству да се у дефинисању значења речи полази од употребе речи. И у савременој системској лексикографији употреба речи се узима као појам веома важан за дефинисање речи. Овај искуствени појам из традиционалне лексикографије добио је теоријско-методолошко утемељење у савременој системској лексикографији. Тако се овај појам одређује као основни инструмент у описивању модификације прототипичног значења лексеме. А под модификацијом прототипичног значења подразумева се таква промена датог лексичког значења која се реализује у строго одређеним контекстуалним условима, која у системској лексикографији могу бити описна помоћу тачно, прецизно утврђених семантичких правила (Апресјан 2013: 477). У традиционалној лексикографији семантичка правила нису тако прецизно ни на такав начин утврђена, што је и разумљиво, али је, такође на основу употребе речи, утврђен читав низ лексикографских поступака и богати инвентар јединица лексикографског метајезика, који се могу представити у виду одређених семантичких правила.

Зато ће и типови лексичко-семантичке спојивости, представљени у традиционалној лексикографији, у нашем раду бити изложени традиционалним лексикографским метајезиком, а не језиком строгих семантичких правила, којим се служи системска лексикографија, како у теорији, тако и у изради активних дескриптивних или специјалних речника.

Ипак ћемо настојати да у представљању лексичко-семантичке спојивости утврдимо услове промене значења речи, који се могу односити на следеће: 1) на граматички облик речи (код глагола су нарочито активне форме свршеног или несвршеног вида, затим облици 1. и 2. лица презента, употреба императива и др.); 2) на синтаксичке конструкције (модел управљања – рекција, одричне и безличне форме, уводне конструкције); 3) на лексичко-семантичку спојивост; 4) на правила модификације значења у виду додавања, поништавања или замене одређених смисаоних компонената; 5) на појаву нових семантичких валентности и 6) на прерасподелу сфере деловања смисаоних компонената са одговарајућом променом значења исказа (уп. Апресјан 2006: 110–111).

Овом приликом ћемо неке од наведених услова показати на више примера из Речника САНУ.

Тако се у Речнику САНУ у представљању значења егзистенцијалног глагола *остварити се* указује на правила семантичког слагања уз назначену

ограниченост семантичке спојивости са апстрактним именицама у позицији субјекта, које у значењу глагола активирају компоненту са смислом времена, што се на плану исказа реализује уз обавезну прилошку одредбу за време (в. наведене примере).³ То је у Речнику представљено на следећи начин: **остварити се 1. а.** *постати стваран, реалан, реализовати се (о мислима, идејама и сл.),* нпр. Његова ... чежња о срећи ... била је сан који *се неће* никад *остварити*; **остварити се 1. б.** *испунити се у стварности, догодити се, збити се, десити се (о догађајима, појавама и сл.),* нпр. Време смрти *се ... остварило* у садашњости; Најмање десет дана биће ... потребно док *се овај покрет оствари*, и **остварити се 1. в.** *испунити се, обистинити се (о жељи, намери и сл.),* нпр. Отприлике у то вријеме *остварила се* намјера ... да почнемо учити музику.

Указује се и на правила модификације, промене значења и на промену семантичке валентности када се у позицији субјекта реализује именица са значењем 'човек', 'особа', као у значењу **остварити се 1. г.** *поживети по плану, испунити живот планираним, жељеним садржајем.* Промена се реализује у условима потискивања егзистенцијалне компоненте у пресупозитивни део значења, а у асертивном делу значења активира се други, пратећи смисао егзистенцијалности, а то је 'испуњеност (нечијег) живота', на основу чега се модификује егзистенцијално значење глагола у значење стања, што показује и његова употреба у облику трпног придева, као у примеру: Ја сам осујећен, она је *остварена*.

Као што је показано, у Речнику САНУ у опису глагола *остварити се* уз информацију ограничења семантичке спојивости представља се и правило семантичког слагања, а уз информацију ограничења лексичке спојивости представља се и правило модификације значења у условима промене семантичке валентности.

У Речнику САНУ представљају се и граматички услови у реализацији новог значења глагола, и то у виду напомене о промени рекције – модела управљања, што ће се показати на примеру значења глагола **бринути се 2**, које се реализује са неправим објектом у облику предлошког акузатива, беспредлошког инструментала и локатива с предлогом *о*, што је у Речнику представљено на следећи начин: **бринути се 2** (за некога, за нешто, неким, нечим, о некоме, о нечему). Подзначење **бринути се 2. а.** *водити бригу, старати се (о благостању, одржавању и сл.)* издвојено је на основу ограничења семантичке спојивости глагола на именице са смислом 'угађања' некоме, што је представљено у виду глосе после дефиниције истим ти-

³ Иако је у питању стативни глаголи са егзистенцијалним значењем, код глагола *остварити се* у назначеним условима, како показују наведени примери, укида се ограниченост на употребу временских одредби. О ограничењу модела управљања стативних глагола са одредбама времена у руском језику в. Апресян 1995: 39.

пом слова. И значење **бринути се 2. б. трудити се** (око стицања нечега) издвојено је на основу ограничене семантичке спојивости на класу именица са смислом 'иметка', које се јављају у позицији даљег објекта.

Када је у питању ограниченост у области модела управљања код глагола, осим рекцијских и валенцијских особина, у Речнику се при одређивању глаголског значења истиче и његова безлична употреба, што ће се показати на примерима акустичких нултовалентних или једновалентних глагола збивања *грмети* и *зујати*. Они основна значења реализују у условима потискивања у пресупозитивни део значења обавезну валентност доживљавача, рецепијента акустичког ефекта са обележјем + хумано, који се не реализује у површинској структури исказа, али се његово присуство подразумева и понекад се реализује у основном исказу или у проширеном контексту (в. пр.).

У Речнику САНУ основно значење глагола *грмети* представљено је на следећи начин: **грмети 1. а.** (безл. или са субјектом „гром”) *разлегати се са треском, пуцати, проламати се (о граду)* и потврђено је примерима безличне употребе и употребе са субјектом: *Грми* а он није видео кад је севнуло; *Стадоше грмети планински громови*. Међутим, са проширивањем класе именица у позицији субјекта на сферу емоција, овај глагол реализује фигуративно значење у виду веома изражајних поетских метафора: *У мени боли грме*; *Око му ... пламти, грми*. Значење **грмети 1. б.** *стварати грмљавину, владати громом* издвојено је не само на основу нетривијалне граматичке особине глагола *грмети* са обавезним субјектом у улози агенса него и због специјалне сфере овакве његове употребе у народном веровању, што је потврђено примером из народних говора: *У народу се нашему мисли и говори, да свети Илија грми*.

Особина безличне употребе глагола, као њихова нетривијална граматичка особина, доследно се евидентира у Речнику САНУ прописаним лексикографским поступком, било да се реализује сама или са логичким субјектом у дативу, било да алтернира са личном употребом.

То ће се показати на примеру значења глагола *зујати*, који основно значење **зујати 1. а.** *производити специфичан звук врло брзим треперењем крила (о инсектима)* реализује у условима ограничене лексичко-семантичке спојивости на класу именица 'инсекти', при чему се исказује каузална ситуација са нетривијалним распоредом улога, заснована на метонимијском преносу значења, део тела јединке 'крила' → 'јединка'. Тако се у употреби глагола *зујати*: *Пчела/мушица/комарац зуји*, јединка инсекта јавља у улози агенса и у позицији субјекта, док се улога каузатора 'брзо треперење крила', назначена у дефиницији, не реализује у површинској структури исказа, као ни улога рецепијента звука, доживљавача са обележјем + хумано. Међутим, значење **зујати 3. а.** (безл. или са грама-

тичким субјектом: „глава”, „ухо”) *имати утисак, осећај шума, брујања (услед органског поремећаја, умора, узбуђења и сл.)* издвојено је на основу ограничења граматичке спојивости, безличне употребе глагола са логичким субјектом у дативу, нпр. У ушима/глави *ми је зујало*, која алтернира са личном употребом и уз услов ограничене лексичке спојивости на именице *глава* и *ухо* у позицији граматичког субјекта и уз реализацију логичког субјекта у дативу, нпр. *Глава/ухо ми зуји*. У овом значењу глагол *зујати* више не означава збивање, него значење осећања, стања.

Ограничена спојивост неке лексеме често је везана за специјалну сферу употребе, као што показује пример примарног значења именице *пакао*: **пакао** (само у јд.) **1. а.** (често уз атрибут „огњени”) рлг. *по хришћанском веровању место у подземном свету где у загробном животу душе грешника вечно испаштају овоземаљске грехе; царство мртвих, ад или царство демона, ђавола*; супр. рај. Сва значења ове полисемне лексеме реализују се уз услов граматичке ограничености броја на једнину, што као нетривијална особина допуњује граматичке информације о овој именичкој лексеми. Њена употреба у религиозној сфери, маркирана квалификатором рлг. („религија, религијски”), може бити маркирана и везаном, идиоматизованом атрибутивном синтагмом: „огњени пакао”, што је као ограничење лексичке спојивости ове именице са придевом дато као додатна граматичка информација у загради, пре дефиниције основног, примарног значења. Немаркирану употребу лексеме *пакао* у већини њених конкретних значења карактеришу ограничења граматичке или лексичке спојивости. Тако је значење **пакао 2. а.** (нечега) *стравичне последице, страхаота, ужас* условљено ограниченом рекцијом „нечега”, значење **пакао 2. б.** (обично са атрибутом) *мучне, неподношљиве околности, велико страдање, зло* употребом у атрибутој синтагми, а значење **пакао 2. в.** (често уз заменицу „овај”, „тај” и сл.) *место страдања, мучења, погибије, жестоких сукоба, свађе и сл.; опасно, страшно, непријатно место* реализује се у говорној ситуацији „сада и овде”, на што упућују наведене демонстративне заменице, као и примери са глаголом у презенту, нпр. *Живимо у овом паклу без икаквих вести или Живе у том паклу без икаквих вести*.

Реализација конкретних значења апстрактне именице **пакост а.** *злурадо осећање, расположење изазвано завишћу због туђе среће, успеха и др., радовање због туђег неуспеха и сл., злоба* остварује се у условима ограничења лексичке спојивости са придевима, као у случају значења **пакост б.** (понекад уз придеве „ситан”, „мали”) *рђав, лош поступак подстакнут таквим осећањем, обично учињен с намером да се неке напакости, нанесе увреда, штета и сл.*, нпр. *Ми смо се увијек знали високо уздићи над ситним пакостима*, или у условима ограничења лексичке спојивости

са глаголима, као у значењу **пакост в.** (често уз глаголе „(на)правити”, „(у)чинити”) *оно што је учињено из пакосне, зле намере, оно чиме се некоме наноси зло, штета и сл.; злодело*, нпр. Моли их да му на путу не чине никакве ... *пакости*; Он ће ти *правити пакости*, нема сумње.

У наведеним примерима показана су правила спојивости, која се реализују у полисемној структури лексема, као и начини њиховог представљања у традиционалној српској лексикографији. Утврђено је да се та правила установљују при одређивању појединачних значења лексема у њиховој употреби, као и при организовању њихове полисемне структуре. У питању су такве употребе лексема на основу којих је могуће установити одређене семантичке и граматичке услове који се најчешће јављају као назнаке нових значења, а који се у традиционалној српској лексикографији, како је показано наведеним примерима из Речника САНУ, системски представљају установљеним лексикографским поступцима и лексикографским метајезиком. И у традиционалној лексикографији, као и у лексикографији која постулира израду речника активног типа (Апресјан 1995: 29), многе од ових услова можемо означити као нетривијалне компоненте значења, зато што оне обједињују граматичка и семантичка својства лексема, која се испољавају у њиховој употреби (нав. дело: 28–29). Као што је у наведеним примерима показано, многе од ових компонената испољавају се у више семантичких правила, нпр. компонента безличне употребе глагола, једнине, свршености/несвршености, синтагматска повезаност, рекцијске и валенцијске особине глагола и др., при чему је евидентно да је свака компонента семантички мотивисана (уп. нав. дело: 30–34). Информације овог типа у дескриптивном Речнику САНУ наводе се у посебним деловима дефиниције, а њихова заснованост на употребном потенцијалу лексеме потврђује се бројним примерима из извора најразличитијих функционалних стилова српског језика.

ЛИТЕРАТУРА

- Апресјан 1995:** Ю. Д. Апресян, *Интегральное описание языка и системная лексикография*, Москва: Языки русской культуры.
- Апресјан 2006:** Ю. Д. Апресян, *Правила взаимодействия значений*, у Ю. Д. Апресян (ред.), *Языковая картина мира и системная лексикография: сб. статей*, Москва: Языки славянских культур, 110–143.
- Апресјан 2013:** Ю. Д. Апресян, *Теоретические основы активной лексикографии*, у М. И. Чернышева (ред.), *Славянская лексикография: международная коллективная монография*, Москва, 471–481.

Ристић 2006: С. Ристић, *Раслојеност лексики српског језика и лексичка норма*, Монографије 3, А. Лома (ур.), Београд: Институт за српски језик САНУ.

Ристић 2009: С. Ристић, *Модификација значења и лексички модификатори*, Монографије 10, А. Лома (ур.), Београд: Институт за српски језик САНУ.

Ристић 2014: С. Ристић, Српске лексикографске институције. Београдска лексикографска школа, у. Р. Драгићевић (ур.), *Савремена српска лексикографија у теорији и пракси: колективна монографија*, Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 27–54.

Stana Ristić

COMBINABILITY RULES IN THE REALIZATION OF LEXICAL
MEANING AND THE MANNER OF THEIR PRESENTATION
IN DESCRIPTIVE DICTIONARIES

Summary

Using the Dictionary of the Serbian Academy, this paper presents the combinability rules in the realization of lexical meaning and the manner of their presentation in traditional Serbian lexicography in comparison with procedures in Russian systematic lexicography and in the compilation of active dictionaries. Based on the analysis of the dictionary material, it has been established that a change of lexeme's meaning is founded upon its use in various functional styles, which is realized on the formal plane in the form of different lexical semantic and grammatical constraints/rules, which are in turn systematically represented in certain parts of the definition. In relation to Russian systematic lexicography, it has been ascertained that the said rules are not so strictly defined in the systematic description of Serbian traditional lexicography as are the rules in Russian systematic lexicography.

Keywords: combinability rules, lexical meaning, traditional Serbian lexicography, systematic Russian lexicography.